

Коментарі

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми

28211 «Практична психологія»

рівень вищої освіти «Бакалавр»

спеціальність 053 Психологія

Співпраця з експертною групою була продуктивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення, відзначені сильні сторони ОПП «Практична психологія» та високу оцінку ефективності її функціонування. Рекомендації експертної групи щодо покращення. Водночас хочемо висловити певні уточнення щодо окремих позицій звіту:

<i>Звіт експертної групи</i>	<i>Коментар КНУТШ</i>
<p>Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення.</p> <p>Складено рекомендації щодо розвитку ОП в процесі її модернізації: щодо документації, що використовується під час реалізації даної ОП, - ЕГ рекомендує узгодити освітню програму, навчальний план та робочий (оперативний) навчальний план на відповідність всіх необхідних елементів, прибрати застарілу термінологію та усунути допущені технічні помилки; щодо компетентностей даної ОП, - ЕГ рекомендує розширити фахові компетентності в процесі модернізації ОП з метою конкретизації її особливостей та/чи основного фокусу даної ОП в ході реалізації вказаних перспектив розвитку (п.1.); щодо можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів через систему вибіркових блоків/переліків, - ЕГ рекомендує розширити можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів шляхом усунення вибіркових блоків/переліків; щодо критеріїв оцінювання, - ЕГ рекомендує розробити чіткі диференційовані критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти, конкретизуючи чітке співвідношення між результатами навчання та показником</p>	<p>Дякуємо ЕГ за в цілому високу оцінку функціонування ОП.</p> <p>Однак з переліком слабких сторін та рекомендацій погоджуємось не повною мірою.</p> <p>Конкретні пояснення щодо слабких сторін та рекомендацій надано:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 – у коментарях до критерію 1; 2 – у коментарях до критерію 2; 3 – у коментарях до критерію 3; 4 – у коментарях до критерію 4.

<p>оцінки в балах, в межах заявлених різноманітних форм та методів роботи; щодо переліку рекомендованих джерел у Програмі комплексного іспиту з психології, - ЕГ рекомендує оновити перелік рекомендованої літератури до дисципліни «Загальна психологія» у Програмі комплексного іспиту з психології для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр».</p>	
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1. Перелік передбачених ОП компетентностей та ПРН повністю відповідає ПРН, заявленим у Стандарті освіти для відповідного рівня, відсутні специфічні для даної програми фахові компетентності та ПРН, які б відображали та підсилювали її особливості/унікальність, - <i>рекомендовано</i> переглянути компетентності та ПРН та ввести такі, які вказуватимуть на вирізнення даної ОП серед інших подібних. ЕГ хоче зауважити, що дана рекомендація не рахується як слабка сторона, а слугує модернізації ОП та корелює із заявленими перспективами розвитку, а саме п.1 у відомостях СО. Рівень відповідності Критерію 1 Рівень В Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1. Дана освітня програма у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка має свою особливість, побудована з урахуванням позицій та потреб усіх заінтересованих сторін. Проектування та цілі освітньої програми співвідносяться зі стратегією ЗВО. Реалізація освітньої програми надає можливість досягти визначених програмних результатів навчання. Вирішальним при оцінюванні даного критерію відіграло чітке та конкретне розуміння здобувачів вищої освіти за даною ОП цілей та програмних результатів навчання. Саме задовільнити інтереси здобувачів отримати другу вищу освіту освітнього ступеня Бакалавр і в результаті навчання оволодіти всіма необхідними компетентностями для практичного психолога і стало причиною для започаткування та реалізації даної ОП у КНУТШ ІПО. Особливість ОП чітко цінується здобувачами, викладачами та роботодавцями. Програмні результати навчання відповідно до цілей ОП надають можливість випускнику знайти місце працевлаштування по завершенню навчання, що було підтверджено зі слів випускників; роботодавці задоволені уміннями та компетентностями випускників даної ОП і мають бажання працевлаштувати їх у себе по місцю роботи. Позитивною практикою вважається те, що саме дана ОП надає можливість здобути спеціальність практичного психолога на рівні ОС</p>	<p>Дякуємо ЕГ за високу оцінку функціонування ОП.</p> <p><i>Коментарі:</i></p> <p>Запропоновані експертною групою рекомендації щодо перегляду компетентностей та ПРН будуть розглянуті в процесі подальшого вдосконалення ОП. Цілком погоджуємось з тим, що даний напрям модернізації ОП пов'язаний з перспективами її розвитку заявленими у відомостях СО.</p> <p>Однак варто зауважити, що рекомендації не рахуються як слабка сторона ОП. Водночас за даним критерієм в ОП впроваджено практики, які можуть кваліфікуватись як взірцеві:</p> <ul style="list-style-type: none"> - враховано досвід аналогічних програм найкращих іноземних університетів - University of Cambridge (м.Кембридж, Велика Британія), Stanford University (м.Пало-Альто, США), University of Amsterdam (м.Амстердам, Нідерланди); - наявність вузькопрофільних дисциплін «Аналіз даних у психології», «Нейропсихологія», «Основи наукових досліджень», «Основи психосемантики» відповідає сучасним тенденціям розвитку спеціальності; - на рівні вибіркового ОК забезпечується регіональний та галузевий контекст, а саме: «Психологія іміджмейкінгу», «Психологія атипового розвитку», «Психологія мас-медіа та інформаційної безпеки», «Когнітивна ергономіка», «Психологія успішності та Soft Skills»; - цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються у урахуванням позицій всіх без винятку груп стейкхолдерів; - передбачено використання широкого спектру методів, заходів та навчальних дисциплін для набуття здобувачами вищої освіти

<p>Бакалавр в скорочений термін (2 роки) за допомогою можливості перезарахування 120 кредитів на основі затвердженого переліку освітніх компонент при вступі на основі дипломів бакалавра (спеціаліста, магістра (на основі ЗСО)) інших спеціальностей. ЕГ звертаю увагу на те, що за наявної можливості у здобувачів даної категорії здобути ОС Магістр, вони вибирають саме дану ОП, мотивуючи це значимістю тих ПРН, які вони можуть опанувати. Слабких сторін по критерію виявлено не було. Зважаючи на наведені сильні сторони й позитивні практики, експертна група дійшла висновку, що ОП для першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 053 Психологія обґрунтовано відповідає рівню В.</p>	<p>соціальних навичок (soft skills), що відповідає заявленим цілям та підтверджено ЕГ за результатами аналізу (п.1.6).</p> <p>З огляду на це, а також фактичну відсутність слабких сторін, вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2. – невідповідність шифрів освітніх компонент у ОП кодам дисциплін у навчальних планах, - <i>рекомендовано</i> при наступному перегляді ОП зробити відповідні зміни у ОП та відповідному навчальному плані зробивши шифрування/кодування дисциплін ідентичними/однаковими; – беручи до уваги практику перезарахування обов’язкових ОК21-40 при вступі на ОП (редакція 2020/2021рр.), та обґрунтування гаранта, що дані ОК студенти вивчали за іншими спеціальностями і, відповідно, ПРН та компетентності відрізнялись від наявних у даній ОП, - <i>рекомендовано</i> прибрати ті ОК, що будуть надаватися для перезарахування здобувачам вищої освіти у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам ОП; – наявність формулювання «дисципліни вибору ВНЗ» у робочих (оперативних) навчальних планах, - <i>рекомендовано</i> узгодити робочі (оперативні) навчальні плани відповідно до навчальних планів даної ОП та структури даної ОП, де формулювання «дисципліни вибору ВНЗ» відсутнє, видаливши «застарілу термінологію»; – щодо можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів через блокову систему вибору дисциплін (8 блоків по 3 дисципліни – інформація подана у структурі ОП) / вибір з переліку (студент обирає 1 дисципліну з кожного переліку – інформація подана у навчальному плані), - <i>рекомендовано</i> розширити процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів шляхом усунення блоків/переліків. Рівень відповідності Критерію 2. Рівень В Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.</p>	<p>Дякуємо ЕГ за високу оцінку функціонування ОП, але цілком погоджуючись із оцінкою В за критерієм 2, в жодному разі не можемо погодитись:</p> <p>1) із рекомендацією <i>«прибрати ті ОК, що будуть надаватися для перезарахування здобувачам вищої освіти у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам ОП»</i> - у випадку відсутності у здобувача раніше сформованих відповідних компетентностей та РН саме вказані ОК включаються до його індивідуального навчально плану. І навпаки саме звірка набутих за попередньою освітою компетентностей і РН із програмними дозволяє з’ясувати які саме ОК можуть бути перезарахованими.</p> <p>2) із рекомендацією <i>«розширити процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів шляхом усунення блоків/переліків»</i>. Ширших ніж в Університеті можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії немає в жодному ЗВО України (https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf, процедура 3.7). Виконання рекомендації ЕГ жодним чином не розширить «формування індивідуальної освітньої траєкторії»: наявні блоки це сформовані набори можливостей яким студент може користатися а може не користатися, і вони жодним чином не обмежують його можливості вибору. натомість ця рекомендація зменшить можливості здобувачів щодо формування цілісного комплексу додаткових компетентностей.</p> <p>Інші запропоновані експертною групою рекомендації щодо</p>

<p>Експертною групою було встановлено, що ОП та освітня діяльність за даним критерієм загалом відповідає вимогам: обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства; зміст ОП має чітку структуру; ОК, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН; зміст ОП у свою чергу відповідає предметній області спеціальності 053 Психологія; ОП передбачає набуття здобувачами освіти Soft Skills. Зазначені рекомендації не вважаються ЕГ як недоліки чи слабкі сторони, а слугують порадами, що стосуються в більшій мірі корекції документації, яка використовується під час реалізації даної ОП та виправлення певних технічних помилок. Беручи до уваги конкретизовані сильні сторони та позитивні практики, ЕГ констатує, що дана ОП за Критерієм 2 в цілому відповідає рівню В.</p>	<p>подальшого розвитку ОП будуть розглянуті при її подальшому вдосконаленні.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4. Відсутні Рівень відповідності Критерію 4. Рівень В Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4. Освітня програма та освітня діяльність за цієї програмою відповідають визначеному критерію. Здобувачам, які навчаються на ОП «Практична психологія», своєчасно і повно надається інформація про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання у межах освітніх компонентів. Проводиться багатоаспектне опитування здобувачів щодо якості викладання на ОП «Практична психологія». Оновлення змісту освітніх компонентів проводиться регулярно на основі наукових досліджень та сучасних практик і регламентується нормативними документами. Імплементация дослідницького компоненту в освітній процес відбувається через застосування відповідних методів при організації навчальної та самостійної роботи здобувачів. Проводиться системна робота з інформування здобувачів про організацію освітнього процесу.</p>	<p>Дякуємо ЕГ за високу оцінку функціонування ОП.</p> <p><i>Коментарі:</i></p> <p>За даним критерієм слабкі сторони, недоліки та рекомендації відсутні.</p> <p>При цьому за даним критерієм в ОП впроваджено практики, які можуть кваліфікуватись як взірцеві (їх наявність підтверджено у звіті ЕГ):</p> <ul style="list-style-type: none"> – НПП запроваджують в освітній процес результати власних досліджень (наприклад, Т.Траверсе, С.Пашенко, О.Соснюк); – здобувачі вищої освіти залучаються до публікаційної активності у фахових виданнях (наприклад, Г.Олійних Г.) – інтернаціоналізація викладання і навчання здійснюється за рахунок участі викладачів у закордонних стажуваннях (ун-т імені Миколаша Ромераса м. Вільнюс, Литва; НОВІА ун-т м. Турку, Фінляндія; SWPS м. Варшава, Польща - І.Данилюк, О.Соснюк, С.Пашенко; ун-т імені Масарика м. Брно, Чеська Республіка – А.Коваленко, А.Москаленко, Греція – О. Соснюк, А.Трофімов), ун-т Західної Македонії м. Козані; Нортумбрійський ун-т м.Ньюкасл, Великобританія – С.Пашенко та ін.); – створено умови для формування у здобувачів вмінь самостійно

	<p>організувати та проводити психологічне дослідження в межах вивчення таких освітніх компонентів як «Експериментальна психологія» та «Аналіз даних у психології» та за рахунок використання можливостей навчальної лабораторії загальної психології імені проф. Г.І. Челпанова.</p> <p>З огляду на це, а також фактичну відсутність слабких сторін, вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7. Відсутні Рівень відповідності Критерію 7. Рівень А Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7. Проведений аналіз ОП «Практична психологія» (ОС «бакалавр») за показниками критерію 7 продемонстрував взірцевий характер освітнього середовища, що дає змогу здобувачам безкоштовно використовувати бібліотечний фонд, навчальні приміщення та їх сучасне обладнання, комп'ютери та інтернет для виконання освітніх завдань. Створено та активно використовуються в навчальній діяльності навчальні лабораторії, конференц-зали, концертна зала та тренінговий клас, з усім їх технічним і методичним забезпеченням. У IPO КНУТШ взірцева практика забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти. Університетом створено достатні умови для реалізації права на освіту особам з ООП. Матеріально-технічне забезпечення є достатнім для успішної реалізації даної ОП. Отже, сильними сторонами та позитивними практиками ОП є матеріально-технічні ресурси та освітнє середовища ЗВО, зокрема наявність потужної сучасної матеріально-технічної бази (відповідно оснащені навчальна лабораторія загальної психології імені професора Г.І. Челпанова та кабінет функціональної діагностики), матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення; функціонування фонду бібліотеки та практика його оновлення, безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів. ЕГ констатує взірцевою практикою функціонування та тісну співпрацю «Університетської клініки» з</p>	<p>Дякуємо ЕГ за високу оцінку функціонування ОП та цілком погоджується з оцінкою А за критерієм 7.</p>

<p>«Психологічною службою». Робота Наукового парку КНУТШ, реалізація Концепції розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» вважається інноваційною практикою. ЕГ прийняла рішення, що ОП «Практична психологія» у контексті Критерію 7 відповідає рівню А.</p>	
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8. Відсутні Рівень відповідності Критерію 8. Рівень А Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8. Інноваційною практикою внутрішнього забезпечення якості освітньої програми, ЕГ вважає 5-рівневу систему забезпечення якості освіти, що дає змогу вчасно виявляти недоліки освітнього процесу та усувати їх. Залученість всіх учасників освітнього процесу до перегляду та щорічного оновлення ОП; врахування інноваційного досвіду університетів-партнерів під час розробки процедур внутрішнього забезпечення якості ОП є позитивними практиками. В Університеті функціонує Українська психологічна асоціація та наявні сертифікатні програми з різних напрямків та видів психологічної роботи в ІПО КНУТШ. Проведення просвітницьких заходів KNU Teach Week, конкурсів на отримання премій «Кращий науковець у сфері психології» та «Кращий психолог-практик», Міжнародної науково-практичної конференції "Псі-фактор" (Psy-factor), вважається як взірцева практика. ЕГ Сторінка 25 констатує, що освітньо-професійна програма «Практична психологія» відповідає вимогам даного критерію на рівні А. Недоліки відсутні.</p>	<p>Дякуємо ЕГ за високу оцінку функціонування ОП та цілком погоджується з оцінкою А за критерієм 8.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9. Відсутні Рівень відповідності Критерію 9. Рівень А Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9. Враховуючи сильні сторони та позитивні практики ОП, зокрема чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права, обов'язки всіх учасників освітнього процесу, високий рівень поінформованості студентів про актуальні питання та події в ЗВО, систематичне оновлення інформації на сайті Університету та його</p>	<p>Дякуємо ЕГ за високу оцінку функціонування ОП та цілком погоджується з оцінкою А за критерієм 9.</p>

<p>структурних підрозділів, інформативність і змістовність повідомлень, що оприлюднюється, доступності до обговорення даної ОП всіх стейкхолдерів, ЕГ прийняла рішення, що ОП «Практична психологія» у контексті Критерію 9 відповідає рівню А. ЕГ констатує, що заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму. Для багатьох структурних підрозділів наявні окремі сайти, на яких публікується актуальна інформація; позитивною практикою є переклад головного сайту КНУТШ трьома мовами (українською, російською, англійською).</p>	
--	--